

naj bi zamašili ogromno vrzel v letošnjem proračunu.

Zaenkrat bodo zvišali posredne in neposredne davke. Pred vsem bodo zvišali davek na vino, ki bo najbolje zadela slovenskega vinogradnika. Neposredne davke bodo zvišali na ta način, da bo plačal tisti, ki plačuje davka nad 400 K 20—30% več od celokupne davčne svote kot sedaj. Tako n. pr. bo plačal tisti, ki je do sedaj plačeval 10.000 K, plačeval odslej — 14.000 K.

To je v kratkih potezih orisano „gospodarstvo“ sedaj vladajočih strank Samostojni minister Pucelj in demokrat dr. Kukovec sta vsa la bremena sopolisala in Samostojna ter Demokratska stranka sta za vso brezglavo in protiljudsko davčno gospodarstvo soodgovorni.

Naši vojaki v Srbiji in samostojni izletniki.

Samostojneži in demokrati so zbrali nekaj slovenskih kmetov in peljali so jih v Srbijo, da jih navdušijo za srbsko bratstvo. Med temi izletniki je bilo gotovo dovolj poštenih mož, katerim bi izlet po Srbiji, če bi si ga priredili na lastno roko in če bi gledali z lastnimi očmi okrog sebe, dosti koristilo. Mnogo bi videli, mnogo bi spoznali in imeli bi tudi dovolj poguma in poštenja, da svoje utise o srbskih razmerah priložnostno in pošteno očitajo in opišejo. Pri tem izletu to seveda ni bilo mogoče. Videli so samo to, kar se jim je pokazalo in kar je bilo za razgled že umetno pripravljeno in urejeno, vse drugo jim je pa ostalo prikrito. Ta izlet se da primerjati s sprehom kakšnega dobrodelnega društva po vojaških barakah v zadnjih letih vojne. Da pa razmere in da si vzgojimo, je avstrijska vojaška uprava večkrat povabila uplivne, še civilne osebe v svoje tabore. Najprej se je določilo,

potem so začeli lepo čistiti in pometati, vojake se preoblekli v novo obleko, zamazane kotle so oprali in za dan poseta pripravili mesto vsakdanje repe in „Dörrgemüse“ kako cloveško jed, bolniki so dobili čisto perilo in povelje, da na vsako vprašanje odgovarjajo: „Dobro, izvrstno!“ — in tako je bilo vse pripravljeno na obisk. Obiskovalci, ki so bili od zelo prijaznih oficirjev, vodeni od mesta do mesta, ki so videli čiste bolniške sobe, okusili okusno in krepko juho, slišali toliko zadovoljnih odgovorov, so se vrnili kot največji patrioti in gorje siromaku, ki bi si pozneje enkrat drznil v njih navzočnosti govoriti, da je baš v tistih barakah stradal in trpel nezasadne muke vsled krutosti in nesnage. Skočili bi mu v lice, zmerjali bi ga z lažnjivcem, češ, saj smo vendar vse videli na lastne oči!

Tako je tudi srbijski izlet. Vse lepo po programu in obiskovalci ti bo danes rekli, da je bilo vse jako lepo. Ni čudati, nagovori, napitnice, sprejemi, vino, rakija, črna kava in cigarete so tvorile neprodirno mejo med

umetnim in pravim razgledom. V krajih, ki so bili določeni za sprejem slovenskih kmetov, so tudi kasarne, prave balkanske in še celo stare turške kasarne in v njih živijo naši slovenski fantje — vojak. Niso melkužni, niso izbireni, mnogo hudega so že v Avstriji prestali, pa vendar se ne morejo navaditi na življenje in razmere, ki vladajo na Balkanu. Tudi oni so čuli, da je vse na delu za sprejem rojakov Slovencev in trdno so bili prepričani, da se boče ta ali oni tudi njih spomnil, in da bodo tako dobili priliko, pokazati svojim rojakom, kar se ne da opisati in kar tako nujno kliče po od pomoči. Hrana je slaba, ni sicer pičila, pa pripravila naj bi se tako, da jo tudi človek iz „pake“ lahko uživa, raztrgani so, nimajo perila, na snago se ne gleda, to in ono ni v redu, zmerja se in psuje, zdaj pa, ko pridejo rojaki, bo gotovo bolje. V veliki časti so ti rojaki pri odločitvah srbskih krogih, z visokimi osebami se bodo razgovarjali in zato ne bo težko, da to ali ono izprosijo za svoje fantje in pa za hrvatske vojake, ki se tudi toliko zanašajo na Slovence. Slovenski kmet bo na lastne oči videl, da to in ono res ne gre, pa bo potem pri obedi med srbskimi veljaki to in o to spravil v prav prijateljski in bratski razgovor. Slovenec bo dejal: „Brate Srbin, naši fantje so tako in tako, na to in ono so navajeni, daj jim to, saj nič ne stane in vsi bodo zadovoljni in ponosni vojaki. Mi spoštujemo vaše običaje, vi spoštujte pa naše in tako bo splošno zadovoljstvo in bratstvo.“ Ni mogoče, da bi brat Srbin bratu Slovenceu na tak način predloženo želje odrekel, roko mu bo dal: „Evo, brate Slovenec, odmah — takoj bomo vse uredili, da se bodo tudi vaši fantje tako dobro počutili pri nas, kakor vi sedaj!“

Tako so sanjali naši fantje — vojaki in čakali na poset. Truš po mestu, zastave, razne priprave in nekako nedeljsko razpoloženje je kazalo, da je prišel zaželeni dan. Kje so rojaki? Sedaj so pri obedu, sedaj pri obisku pri načelniku, sedaj pri predsedniku demokratske organizacije, sedaj si ogledujejo šolo, sedaj so pri popu in sedaj — pijejo odhodnico na kolodvoru.

V zadnjem hipu se je nekaterim fantom vendarle posrečilo, da pridejo na kolodvor, da rojakom v pišlih preostalih minutah položijo, kar imajo na srcu. Zagledali so jih, spoznali med njimi celo nekatere znance in ko so se skozi množico do njih preriili, so kazali mili rojaki prav prijazne obraze, ker so mislili, da so ti vojaki — Srbi, ko so pa slišali, da so Slovenci in da se celo čez to in ono pritožujejo, ni bilo o prijaznosti niti sledu, odurno so jih nahrulili in malo je manjkalo, da niso pozvali srbske oblasti, naj te nevaležne in obrekljive vojake kaznuje in zapre, češ, kako si upajo ti falotje tako govoriti, ko smo vendar mi pri vsem, kar smo videli in užili, tako navdušeni in očarani.

Vlak je oddrhal, srbsko spremstvo je klicalo: „Živijo, živijo!“, naši fantje so pa stali nemi, srepih pogledov, stisnjenih pesti, s tugo in raz-

očaranjem v srcu. Eni so preklinjali vse mogoče na svetu, drugi so se pa v miru vdali prepričanju, da leži hujše zlo od vojaške službe v zaslepljenih in vinjenih možganih naših samostojnežev in demokratov — pozabili vsa tega pa ne bodo ne eni in ne drugi.

Organizacija slovenskih županov.

Samouprava občin je v naši državi edina trohica prave avtonomije. Vse so predurčali vidovalski uslovotvorci: zbrisali so zgodovinske meje, ki so doslej ločile posamezna plemena, brez dolgotrajnega premišljevanja se je določilo toliko in toliko brezpomembnih oblasti, samo občin se niso upali dotakniti. Sedaj im vladnovcem pa ni slo v glavo, da so v slovenskih mestih sijajno pogoreli. Za to so spremenili volilni red za avtonomne mestne občine in ta preračunljena lumparija naj bi jim zopet pripomogla do upliva. Nasprotniki se tudi bavijo z mislijo, kako bi pač najlažje prišli v malih občinah do moči in veljave, ne da bi navidezno ukiniteli avtonomijo občin. Slišali smo že, da namerava, o združiti par zelo malih občin v eno veliko, tajniške posle pa bi opravljal od države imenovani tajnik, katerega bi plačevala občina iz svojih sredstev. Na ta način bi centralisti vtihtapili v naše slovenske občine svoje najbolj zagrizene pristaje in agitorje. Ako bi se vladnovcem ta namera posrečila, potem ne more več biti govora o samoupravi občin, kajti omenjeni drž. tajniki bi po lagoma komandirali po vseh občinskih zastopih. Zastopniki ljudstva bi se morali pokoravati državnim uradnikom iz zgoraj navedenega je torej razvidno, da je samouprava slovenskih občin resno ogrožena.

Da bi se pa vladne nakane vendarle ne mogile tako lahko uresničiti, so si ustanovili krščanskostelci župani in občinski svetovalci slovenskih občin svojo organizacijo, takozvano: Župansko zvezo. Vsakdo bode moral priznati, da je bila taka organizacija že skrajno potrebna. Po tej svetovni vojni so naloge, ki jih je ljudstvo poverilo novoizvoljenim občinskim zastopom, silno težavne. In če pomislimo, da se združujejo vsi drugi stanovi — ker spoznavajo globoki pomen gesla „V slogi je moč, se pametni uvidevnosti ustanoviteljev Županske zveze res ne moremo zoperstavljati. Župan se bo zamogel uspešno boriti za neokrnjeno avtonomijo svoje občine in za pravice samo tedaj, ako bo organiziran v močni stanovski organizaciji.

Cemu je pravzaprav Županska zveza?

Dandanes se od županov zahteva veliko. Poznati bi moral vladne uredbe in postave. Kdo pa naj zahteva od priprostega kmeta, ki od zore do mraka s svojimi žuljavimi rokami težko dela, da bi moral poznati ves ustroj občinskih poslov, posebno pa v slučajih, kjer je prvokrat izvoljen za župana? Treba mu je v marsičem nasve-

ta in navodil. Če pa naj pametni nasveti pridejo do veljave, je potrebno, da jih prejmejo vsi župani po enotnem načrtu. To pa zmore edinole močna organizacija, katero vodijo izkušeni možje. Županska zveza daje svojim članom, županom, občinskim odbornikom in namestnikom, strokovni pouk o zakonih in predpisih občinske uprave. V Ljubljani je v ta namen ustanovila posebno tajništvo, ki bo članom dajalo na ustmena in pismena vprašanja vsa tozadevna pojasnila. Naše župane in občinske odbornike pozivamo, da se pridno obračajo na to tajništvo Županske zveze v Ljubljani, Jugoslov. fiskarna, II. nadstopje, ali sami naravnost, ali pa potom tajništva Slov. ljudske stranke v Mariboru in Celju. Pravico do odgovora imajo edinole organizirani člani Županske zveze. Za odgovor je treba priložiti znamke. Županska zveza bo svojim članom dajala pouk tudi s posebnimi tečaji za župane in občinske odbornike. Na ustanovnem obnem zboru dne 14. avgusta t. l. so sklenili, da priredi Županska zveza letošnji zimo tri tečaje za župane: v Ljubljani, Mariboru in Celju. Naše župane opozarjamo, da nes, da se teh tečajev sigurno in številno udeležijo. Obveščeni bodo pravočasno. Organizacija bo izdajala že v kratkem tudi lastno strokovno glasilo, „Občinsko upravo“, kar ji še danes radi gmotnih težkoč ni mogoče. Do tedaj bosta prinašala vse društvene vesti naša lista „Slov. Gospodar“ ter „Domoljub“. Članarina znaša letno 2 dinarja. Ker pa zadostuje ta članarina komaj za vzdrževanje tajništva in organizacija ne bo dolgo mogla pogrešati lastnega glasila, bodo morale tudi občine nekaj žrtvovati in ji priskočiti na pomoč. Dne 19. septembra t. l. se je v seji Županske zveze sklenilo, da se pozovejo vse občine, na prihodnjem občinskem proračunu postavijo v obliki podpore določeno svoto za nameravan list „Občinska uprava.“ To bodo občine lahko storile, saj je glavni cilj Županske zveze, kako najbolj upravljati in voditi občine v korist njenim prebivalcem.

Potrebni strokovni pouk in usposobno obrambno vrsto za avtonomijo svojih občin si bodo naši župani omogočili, oziroma ustvarili le tedaj, če bodo skupno nastopali pod okriljem Županske zveze.

Županska zveza na delu.

Županska zveza za Slovenijo je dne 19. septembra odposlala pristojnim oblastvom resolucije glede popisa živine, vojaških naborov in glede kontrole orožništva nad županstvi in občinskimi odbori.

1. Popis živine in vozil.

V tej zadevi je odposlala vojnemu ministarstvu, komandi dravske divizije, ske oblasti, komandi IV. armije in predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo nastopno resolucijo:

„Odlučujoči činitelji se prosijo, da izdajo odredbe izvršujočim popisovalnim organom in ukrenejo vse potrebno, da se olajša in omili popisovanje, če že ne na ta način, da se določi

„Zakaj ne! — Cisto mogoče!“ sem odgovoril.

„Ah, da — imel sem jo — zelo pobožna je bila! In tudi jaz sem bil pobožen, priden fantek in znal sem ti svoj katekizem —, tako naglo sem ga ropotal, da nisi mogel ločiti ene besede od druge. — Pa prišlo je, Jim, — in prišlo je takele. S kamenjem sem obmetaval posvečene grobne spomenike —! In mati me je kregala in karala —, dobra, pobožna žena! — Pa Božja Previdnost me je djala sem na ta-le otok. Celot svoje preteklo življenje sem premislil tukaj v samoti —. In vrnil sem se nazaj k pobožnosti. — Ne boš videl, da bi pil rum, niti za toliko ne —, je pokazal, ampak takole en požirek — koj ko mi bo dana prilika —. Zaobjubil sem se, da bom priden, in tudi vem, kako bom to naredil. — In, Jim!“ — Oprezno se je ozrl krog sebe in zasepetal: „bogati sem!“

Prepričan sem bil, da se je ubožcu zmešalo tu v samoti. Najbrž so se mi moje misli videle na obrazu, kajti ves razvnet je ponavljal:

„Bogati sem, pravim! In nekaj ti bom povedal! Naredil te bom bogatega, Jim!“ — Ah, Jim, še blagoslavljal

boš dan, ko si mi te prvokrat našel tukaj!“

Pa hipoma mu je senca legla na obraz, trdo in hlasno me je prijel za roko in grozeče dvignil prst.

„Ampak, Jim, povej mi resnico!“ Ali je tole Flintova ladja?“

Srečna misel mi je prišla. Spoznal sem, da sem našel zaveznika. Takoj sem mu odgovoril:

„To ni Flintova ladja. Flint je mrtev. Pa povedal ti bom resnico, ker si me vprašal. — Nekaj Flintovih mož je na krovu! Tem slabše za nas drugel!“

„Pa ne morebiti — tudi — nek človek — z eno nogo —?“

„Silver —?“ sem vprašal.

„Ah, Silver —!“ je vzkliknil. „Tako mu je bilo ime!“

„Kuhar je in vodja vseh drugih.“ Se vedno me je držal za roko. Ali sedaj pa mi je jo krčevito stisnil.

„Ce te je postal Dolgi John — povem ti, da ne bodele ničesar opravili! Pa odkod si pravzaprav prišel?“

V hipu sem vedel, kaj mi je storili in povedal sem mu celo zgodbo našega potovanja in v kakem položaju da smo trenutno.

(Dolje prihodnjost.)

bile črnkaste in njegove sinje oči so prav čudno izgledale v tem črnem licu. Po svoji obleki je bil kralj vseh raztrganih beračev. Kaj takega še nisem videl. Odet je bil s cunjami in krpami ladijskega platna in starih jader. To neverjetno krparijo je držal v kup duhovito zamišljen ustroj starih gumbelov, koščkov lesa, trnov, prvu in debelih katranastov liti. Krog vsu je nosil star oguljen usnat pas z medvedno zapono — edini solidni kos na celi njegovi obleki.

„Tri leta —?“ sem kriknil. „Ali se ti je ladja razbila?“

„Ne, dragi prijatelj — izpostavili so me na otoku!“

Slišal sem že o tej neusmiljeni kazni, zelo pogosta je bila nad pomorskim roparji. Obsojenca so izkrcali na kakem samotnem, zapuščenem otoku, mu dali seboj puško, nekaj smodnika in svinec in ga prepustili njegovi usodi —

„Izpostavljen pred tremi leti!“ je nadaljeval. „In od divjih koz sem živl od tistega časa, pa od jagod in ostrig. — Pa človek naj pride kamorkoli, če je mož, si zna pomagati, pravim. — Zato mi življenje samo na sebi že ni bilo tako strašno — ampak,

dragi prijatelj, poštene krščanske hrane mi je hudo manjkalo. — Cuješ, ali nimaš morebiti kosček sira pri sebi? — Ne?! — E, kolikokrat sem po noči sanjal o siru — in zbudil sem se, pa ga ni bilo — in tule sem sedaj!“

„Ce še kedaj v življenju pridem na ladjo, dobiš sira ko kamenja!“

Ves čas med pogovorom je otipaval blago moje suknje, gledal moje roke, se zanimal za moje čevlje in vobče kazal prav otročje veselje, da se je spet sešel s človeškim bitjem.

Pri mojih zadnjih besedah pa se je z napeto vznemirjenostjo vzravnal.

„Ce še kedaj prideš na ladjo, si dejal —?“ je ponavljal. „No — kdo pa ti more braniti?“

„Ti ne, to vem!“

„In res je tako!“ je vzkliknil. — „Torej ti —, pa kako ti je pravzaprav ime, prijatelj?“

„Jim.“

„Jim? — Jim?“ je zadovoljno ponavljal. — „Torej ti, Jim, veš, živl sem, da bi te bilo sram, če bi ti pripovedoval, kako! In sedajle pogledaj —, kaj misliš, ali sem imel kedaj v življenju pridno, pobožno mater — ki je gledala name?“